Gyenge Zsolt

Klisék zátonyain – egy mozinosztalgikus hajónaplója

17. Titanic Nemzetközi Filmfesztivál, Budapest

■ Többek között az európai finanszírozási és forgalmazási szokásoknak, a rendszerré összeállt fesztivál körforgásnak is köszönhető, hogy kialakultak az ún. művészfilmek kliséi is – hangzott el a Nick James angol kritikus vezetésével zajló szakmai megbeszélésen a Titanic zárónapján. A producerek és filmrendezők közösen kialakították azokat a narratív struktúrákat, ábrázolási stratégiákat, amelyek révén jó eséllyel meg lehet fogni a támogató szervezeteket és az ilyen típusú művek iránt nyitott válogatókat. Olyan ez, mintha a pontosan az egysíkúság, önismétlés, kiszámíthatóság ellenében dolgozó művészfilm maga is egy meghatározott szabályok alapján működő műfajjá vált volna.

Ezért láthatunk egyre több egy kaptafára húzható, unalmas művészfilmet: és ennek a tendenciának a hatása alól idén sem tudta a *Titanic* kivonni magát. A legérdekesebb mindebben az, hogy a pontosan ezeket a kliséket kárhoztató Nick James által vezetett zsűri annak a holland filmnek adta a fesztivál fődíját, amelyik az idei felhozatalból talán leginkább megtestesíti ezt a típust. *A bőrön is áthatol* (2008) lényegében egyszereplős belső dráma, amelyben a hősnő egy lelki traumától szenved és szenveleg másfél órán keresztül. Megtalálunk mindent, ami az európai művészfilmes receptúra szerint ehhez szükséges: világtól való visszavonulást, kaotikus életvitelt, maníros kényszercselekvésekben megnyilvánuló indokolatlan rettegést, új kapcsolatokkal szembeni bizalmatlanságot stb. Esther Rots rendezőnő nem sokat vacakol az előzmények felvázolásával: egy keserű telefonbeszélgetésből már a film első jelenetében kiderül a hősnő friss elhagyottsága, akit még azon melegében egy pizzafutár is megpróbál a kádba fojtani. Az aggódó barátnő egy túlsúlyos retikül csapásával megmenti a kalandot csupán lelki sérülésekkel megúszó Mariekét, aki bosszúvágytól hajtva ezután gyorsan lecsap a korábbi pasija által kinézett romos vidéki házra, és egyből ki is költözik oda. Itt kerül sor az ötletszerű felújításra, a hirtelen hangulatváltozásokra, amelyek minden hitelességük ellenére az összes ilyen jellegű film alapeszköztárába beletartoznak. Azt hiszem, nem sok poént lövünk le, ha eláruljuk, hogy végül előkerül egy segítőkész szomszéd, akivel természetesen bizalom és bizalmatlanság végletei között hullámzik a viszony, és végül a fény is feltűnik az alagút végén.

Hasonló módon az idei *Berlinálé*ról hozott orosz kamaradráma is klisékből építkezik, ráadásul a rendező (Alekszej Popogrebszkij) bizonytalankodásának köszönhetően („akcióból" vagy több vagy kevesebb kellett volna) nehéz megtalálni a filmhez passzoló nézői viszonyt. Távoli északi szigeten működő, elhagyatott meteorológiai állomás két alkalmazottjának a (hó)napjait követjük figyelemmel, a cél pedig az lenne, hogy a sivár, zord természeti környezet szorítása között mutassák meg a két különböző ember – a tapasztalt, sokat megélt kutató és a fiatal, gyakorlaton lévő segéd – közt kialakuló kapcsolat változásait, feszültségeit. Érdekes módon a film Berlinben is nagy sikert aratott, pedig a rendező nem merte bevállalni, hogy az orosz film nagy hagyományaihoz híven csupán az alapszituációra szorítkozva dolgozza fel a problémát, hanem megpróbált drámát is belekeverni. A fiatal srác félelme a családját vesztett kutató agressziójától (ezért nem adja tovább az éppen az öreg távollétében érkező hírt) banális és gyerekes, az utána következő radioaktivitással „mérgezett" sült hal feltálalása pedig nevetséges. Ezeknek a túlírt fordulatoknak a hatására elveszik a helyzet lecsupaszítottsága, és a viszonyokat immár nem a két ember pszichéje, hanem külső tényezők befolyásolják. Félresikerült, maníros, (a berlini színészdíjak ellenére) rossz színészvezetéssel megoldott filmnek tűnik a *How I ended my summer?* (2010), amely a fesztiválokon kívül nem fog sokfele közönséget találni.

A *Titanic* más filmjeiben is (például *Egy éjszaka a klubban*, 2009, r.: Jean Achache; *Suttogás a szélben*, 2009, r.: Shahram Alidi) megfigyelhető művészfilmes modorosság további boncolgatása helyett inkább azokat a nyomokat érdemes keresni, amelyekből arra következtethetünk, hogy lehet ezt másképp is. A meglehetősen alacsony színvonalúra sikerült májusi cannes-i fesztiválnak is nagy kérdése volt, hogy léteznek-e olyan új utak a kortárs filmművészetben, amelyek mentén születhetnek friss, kreatív megoldások, s amelyek révén egyáltalán sor kerülhet releváns mozgóképek létrehozására (hiszen végső soron ez itt a tét). Az egyre inkább régimódinak tűnő mozi jelenlegi állapotára tekintve nem túl biztató a helyzet, hiszen láthatóan a szakma nem csak pénzszűkében, hanem kóros művészi innovációhiányban is szenved. De lássuk a biztató jeleket.

Az egyik irány, amelybe a filmeseknek minden fenntartásuk ellenére óhatatlanul el kell kezdeniük kacsintgatni, az a már néhány évtizede virágzó, de a mozi által teljesen figyelmen kívül hagyott videóművészet, ahol gyakran sikerül olyan kritikai sikert és népszerűséget egyszerre generáló műveket létrehozni, amire a hagyományos játékfilmek világa egyre kilátástalanabbul vágyik. Nem véletlen, hogy a tavalyi velencei filmfesztiválon két videóművész is bemutatkozott: Shirin Neshat és Pipilotti Rist is olyan mozgóképet forgatott, amelyek egyszerre próbáltak megfelelni – több-kevesebb sikerrel – a játékfilmes (narratív) struktúrának és az általuk a videóművészetben kifejlesztett esztétikának.

Javier Rebollo
Asszony zongora nélkül, 2009

Claire Denis
35 pohár rum, 2008

Az idei *Titanic* fesztiválon egy olyan munkát láthattunk, amely a képzőművészeti galériákból ismerős gondolkodásmódra emlékeztet, de dokumentumfilmes szerkezetben. A dán Mads Brügger munkáját – amellett, hogy egy olyan helyről mutat felvételeket, ahonnan alig szoktunk látni – azért tartom különösen fontosnak, mert úgy lép túl a filmes gondolkodás korlátain, hogy közben mégis megmarad annak keretei között. *A vörös kápolna* ugyanis valójában egy művészeti akció dokumentációjának tekinthető: a rendező és kis csapata elutaznak Észak-Koreába, hogy ott egy kis színházi produkciót adjanak elő. Bár – amint ez a film legelején elhangzik – felvételeiket a helyi titkosszolgálat minden este szigorúan ellenőrizte, minden nap rögzítették az élményeiket és azt a folyamatot, amelynek során a melléjük kirendelt koreai színházrendező a helyi kulturális és ideológiai konvencióknak megfelelően átalakította előadásukat. Vagyis arról van szó, hogy Brügger nem felkészült oknyomozó riporterként utazott világunk egyik legelzártabb országába, és ennek megfelelően nem is próbálta feltárni a szerencsétlen sorsú észak-koreaiak propagandán túli – valószínűleg nyomorúságos – életét (amire amúgy sem sok lehetősége lett volna ezen körülmények között), hanem egy erőteljesen provokatív és a maga nemében veszélyes akciót szervezett, amelynek során egy túlsúlyos és egy szélütéses fiú társaságában (számolva a kommunista rezsimek a fogyatékosság megmutatásával szembeni averziójával) egy ún. multikulturális csereprogram keretében megjelent Észak-Koreában.
Ezt a művet azért tartom inkább akcióművészetnek, mint dokumentumfilmnek, mert rajta keresztül szinte semmivel sem tudunk meg többet a forgatást körülvevő világról, viszont szemtanúi lehetünk egy olyan akciónak, amelynek lényege nem magában a műben, hanem az általa a környezetben kiváltott reakciókban, interakciókban van. Elképesztő megfigyelni, ahogy a helyi rendező irányítja a dánokat, ahogy kivesz az amúgy bugyuta jelenetből mindent, ami a szélütéses srác sérültségére utalhatna, és ahogy végén még a rendszer dicsőítését is sikerül becsempésznie. *A vörös kápolna* (2009) egyedi esetén túlmenően is bizton állítható, hogy a nem tévériport jellegű dokumentumfilmek jelenthetik a mozi megújulásának egyik fontos irányát: a résztvevő megfigyelés, a saját bőrét vásárra vivő alkotó (az a filmből is kitetszik, hogy Brüggerék akciója nem volt mentes a kockázatoktól) újból téttel bíróvá teheti a mozgóképet.

Természetesen a dokumentarizmus nem lehet a mozi egyedüli megmentője, de a fikció területén is – igaz, a megszokottól radikálisan különböző – realizmus az, amire néhány jó példát láthattunk az idei *Titanic*on. A versenyprogram ígéretes alkotása volt a spanyol Javier Rebollo munkája, amelyben a fentebb említettekhez hasonlóan egy belső történést dolgoz fel, de azoknál sokkal invenciózusabban. Idősödő házaspár mindennapi rutinját látjuk, az egész nap munkában lévő férj mellett a háziasszony tartja rendben a lakást, és emellett otthon fogad kuncsaftokat kozmetikai kezelésre. Egyik este az egyhangúság elől menekülni próbáló asszony, míg férje fáradtan álomba zuhan, fogja a bőröndjét és elindul az éjszakai Madridba. Határozott járása és mozdulatai folytán azt hisszük, konkrét célja van, ám hamarosan kiderül, hogy annyira rossz a helyzet, hogy nem is az esemény hiányzik az életéből, hanem a bármilyen történésre esélyt adó impulzus. Rosa ugyanis valójában céltalanul keres: teljes nyitottsággal járkál a számára szokatlan madridi éjszakában, és mintha a sors kezét keresné, mindennek utána fordul, amit lát, ösztönösen enged minden váratlan gesztusnak, szokatlan ingernek. Az *Asszony zongora nélkül* (2009) azért különleges – és talán ebben rejlik a művészfilm életben tartásának másik lehetősége –, mert Rosa ráhagyatkozásait a kamera is leköveti céltalan mozgásaival, szétszóródó, kutató, majd újra elkalandozó figyelmével. Az időnként kissé vontatott, néhányszor leülő film azért maradandó emlék, mert a történet egyszerű elmesélésén túl energiát fordít arra, hogy összhangba hozza az ábrázolás formáját a megjelenített történéssel.

Nehéz megfejteni, hogy mitől olyan különlegesek annak a francia Claire Denis filmjei, aki a mostoha hazai forgalmazásnak köszönhetően mifelénk alig ismert, de akitől a *Titanic* idén két filmet is beválogatott programjába. Legújabb, Afrikában játszódó munkájának címe (*White material* – Fehér anyag, 2009) még véletlenül sem a kábítószerre, hanem azokra a „luxus-" tárgyakra, csecsebecsékre utal, amelyeket a fekete kontinens őslakosai a fehéreknek tulajdonítanak. A finom megmunkálású órák, szemüvegek, ékszerek olyan idegenül hatnak a sivatagos földek közegében, mint az a megszállott nő (Isabelle Huppert újra lenyűgöző alakításában), aki a kialakuló, egyre veszélyesebb polgárháborús helyzet ellenére sem hajlandó otthagyni kávéültetvényét, és tipikusan nyugati gondolkodása mentén megpróbálja jól fizetett munkával maradásra bírni az életüket féltő helyieket. Az érdekes a szituációban az, hogy egy rendkívül nyitott szemléletű, toleráns ember vall kudarcot – Huppert sokat és közelről mutatott „fehér" arcának, testének, testbeszédének idegensége első pillanattól kezdve elkerülhetetlennek mutatja a bukást.
A *35 rum* (2008) – a termékeny francia rendezőnő előző filmje – ellenkező élethelyzetet dolgoz fel: afrikai bevándorlókat látunk Párizs forgatagában. Az idegen szerepe azonban elsősorban mégis nekünk, a nézőknek van leosztva: Denis olyan rendkívül takarékos narratívát alkalmaz, ami szinte követhetetlenné teszi a cselekményt. A figurák mindennapi életét bemutató moziban a főszereplőről is csak a filmidő felénél tudjuk meg, hogy pontosan mi a foglalkozása, a családi viszonyok és azok háttere pedig alig derülnek ki a film végére valamelyest. Ha ezt valamilyen realizmusnak akarjuk nevezni – hiszen mégis ahhoz áll legközelebb –, akkor nézői realizmusnak hívhatnánk, mivel abba a helyzetbe kényszerít bennünket, hogy úgy nézzük végig a szereplők életét, mintha semmilyen dramaturg nem szervezte volna meg azt számunkra. Mintha csupán kívülről leskelődnénk a szomszédaink után. Ez az információhiány viszont arra késztet bennünket, hogy feszült figyelemmel faggassuk a nem nekünk szóló képeket, gesztusokat, mondatokat, hogy valamiképpen mégis összeálljon a történet, hogy például megtudjuk, mitől különleges alkalom az, mikor a főhős megiszik egymás után harmincöt pohár rumot.

Hogy mindezekből valami trend, esetleg valamilyen iránymutató, biztató kezdeményezés rajzolódna ki? Nem hiszem: maga a kérdés is a javíthatatlanul optimista nosztalgikus pozíciójából szól, aki minden ellenkező jel ellenére hiszi, hogy van még értelme folytatásról, újrakezdésről, hullámvölgy utáni felemelkedésről beszélni. Lám, Claire Denis is már elmúlt hatvan... A megoldást a mozi válságára persze nem a *Titanic*tól vártuk, és bár felvillant egy-két ígéretesnek tűnő próbálkozás, összességében semmi jel nem mutat arra, hogy jövőre jobbra fordulnának a dolgok. De ha valakit vigasztal: Berlinből, Cannes-ból vagy Velencéből nézve sem tűnik rózsásabbnak a jövő.

Claire Denis
Fehér anyag, 2009

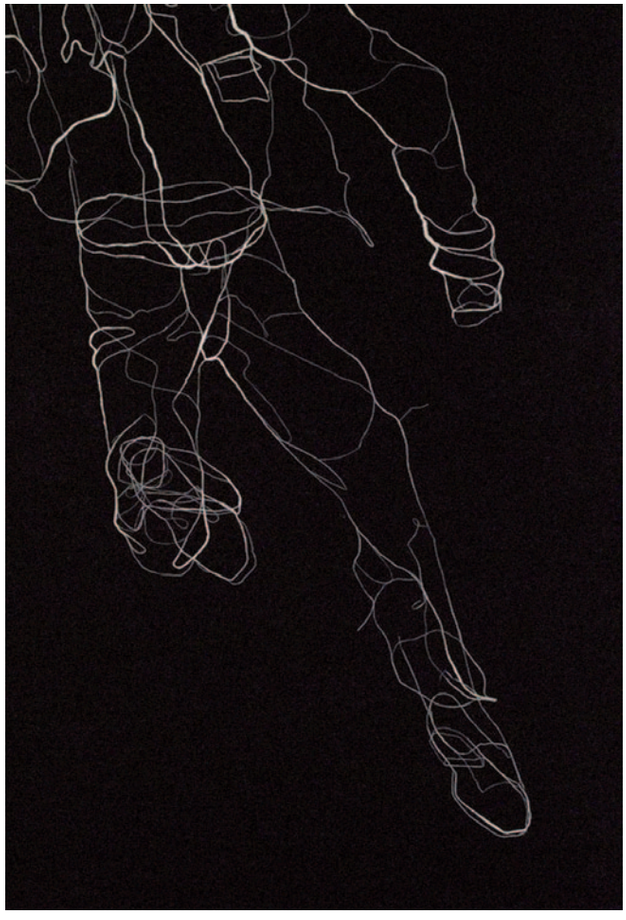

Közös nevező
SOMOGYI LAURA és SZABÓ DOROTTYA kiállítása
Budapest Galéria Kiállítóháza ■ 1036 Budapest, Lajos utca 158. ■ 2010. június 25 – július 25.

Miguel Barceló
COLLECTION LAMBERT
www.collectionlambert.com
AVIGNON
2010. 06. 27 - 11. 07.

elles@centrepompidou / women artists in the collections of the Centre Pompidou
CENTRE POMPIDOU
www.centrepompidou.fr
PÁRIZS
2009. 05. 27 – 2011. 02. 21.

Hollandia

witty, lo-fi works with knotty thoughts
NETHERLANDS MEDIA ART INSTITUTE
www.montevideo.nl
AMSZTERDAM
2010. 05. 15 – 07. 24.

Rabih Mroué
I, the Undersigned
BAK, BASIS VOOR ACTUELE KUNST
www.bak-utrecht.nl
UTRECHT
2010. 05. 20 – 08. 01.

Andrzej Wróblewski
To the Margin and Back
VAN ABBEMUSEUM
www.vanabbemuseum.nl
EINDHOVEN
2010. 04. 10 – 08. 15.

René Burri
Retrospective
ROTTERDAM KONSTHAL
www.kunsthal.nl
ROTERDAM
2010. 04. 16 – 08. 22.

MORALITY – ACT VI: Rememeber Humanity
WITTE DE WITH
www.wdw.nl
ROTTERDAM
AMSZTERDAM
2010. 05. 13 – 08. 29.

Summer Loves
HIUS MARSEILLE / FOUNDATION FOR PHOTOGRAPHY
www.huismarseille.nl
AMSZTERDAM
2010. 06. 05 – 08. 29.

Jan Dibbets
Horizons
GEMEENTEMUSEUM DEN HAAG
www.gemeentemuseum.nl
HÁGA
2010. 05. 22 – 09. 12.

70s – Photography and Everyday Life
NEDERLANDS FOTOMUSEUM
www.nederlandsfotomuseum.nl
ROTTERDAM
2010. 06. 05 – 09. 19.

MORALITY – ACT VII: Of Facts and Fables
WITTE DE WITH
www.wdw.nl
ROTTERDAM
AMSZTERDAM
2010. 05. 13 – 09. 26.

Giuseppe Penone
Nelle Mani / In the Hands
DE PONT MUSEUM VOOR HEDENDAAGSE KUNST
www.depont.nl
TILBURG
2010. 05. 29 – 09. 26.

Atelier Van Lieshout Infernopolis
ONDERZEEBOOTLOODS / SUBMARINE WHARF (MUSEUM BOIJMANS VAN BEUNINGEN)
http://www.boijmans.nl
ROTTERDAM
2010. 05. 29 – 09. 26.

Lissitzky+
Part 1: Victory over the Sun
VAN ABBEMUSEUM
www.vanabbemuseum.nl
EINDHOVEN
2009. 09. 09 – 2010. 12. 05.

Írország

Carlos Garaicoa
IRISH MUSEUM OF MODERN ART
www.imma.ie
DUBLIN
2009. 06. 10 – 2010. 09. 05.

Lengyelország

Image of the Collection
GALERIA ARSENAL
www.galeria-arsenal.pl
BIAŁYSTOK
2010. 06. 25 – 08. 29.

The Summer of Youth. Young People in Contemporary Art
ZACHETA NARODOWA GALERIA SZTUKI
www.zacheta.art.pl.
VARSÓ
2010. 06. 29 – 08. 29.

Litvánia

14th Vilnius Painting Triennial: False Recognition
THE CONTEMPORARY ART CENTRE
www.cac.lt
VILNIUS
2010. 06. 18. – 08. 15.

Luxemburg

Sketches of Space
MUDAM LUXEMBOURG
www.mudam.lu
LUXEMBOURG
2010. 06. 19 – 09. 19.

Nagy-Britannia

Daniel Jewesbury and Aisling O'Beirn
BELFAST EXPOSED, BELFAST
www.belfastexposed.org
BELFAST
2010. 07. 02. – 08. 13.

Summer Exhibtion 2010
ROYAL ACADEMY OF ARTS
www.royalacademy.org.uk
LONDON
2010. 06. 14 – 08. 22.

Rineke Dijkstra
I See a Woman Crying
TATE LIVERPOOL
www.tate.org.uk
LIVERPOOL
2010. 04. 27 – 08. 30.

1:1 – Architects Build Small Spaces
V&A
www.vam.ac.uk
LONDON
2010. 04. 30 – 08. 30.

David Adjaye
Urban Africa
DESIGN MUSEUM
www.designmuseum.org
LONDON
2010. 03. 31 – 09. 05.

Francis Alÿs
A Story of Deception
TATE MODERN
www.tate.org.uk
LONDON
2010. 06. 15 – 09. 05.

Exposed – Voyeurism, Surveillance and the Camera
TATE MODERN
www.tate.org.uk
LONDON
2010. 05. 28 – 10. 03.

Németország

Scarred by Life – Passion in Modern Works-on-Paper
SPRENGEL MUSEUM
www.sprengel-museum.com
HANNOVER
2010. 06. 02 – 08. 15.

Robert Wilson
Video Portraits
ZKM / MUSEUM FÜR NEUE KUNST
www.zkm.de
KARLSRUHE
2010. 05. 13 – 08. 22.

Celluloid
SCHIRN KUNSTHALLE
www.schirn-kunsthalle.de
FRANKFURT
2010. 06. 02 – 08. 29.

fast forward 2. - The Power of Motion / Media Art Sammlung Goetz
ZKM / MUSEUM FÜR NEUE KUNST
www.zkm.de
KARLSRUHE
2010. 06. 18 – 10. 03.

Bruce Naumam
Dream Passage
HAMBURGER BAHNHOF – MUSEUM FÜR GEGENWART
www.hamburgerbahnhof.de
BERLIN
2010. 05. 28 – 10. 10.

Olaszország

Utopia Matters: From Brotherhoods to Bauhaus
PEGGY GUGGENHEIM COLLECTION
www.guggenheim-venice.it
VELENCE
2010. 05. 01 – 07. 25.

Kutlug Ataman
Mesopotamian Dramaturgies
MAXXI
www.fondazionemaxxi.it
RÓMA
2010. 05. 30 – 09. 12.

Jean-Auguste-Dominique Ingres / Ellsworth Kelly
ACADEMIE DE FRANCE À ROME – VILLA MEDICI
www.villamedici.it
RÓMA
2010. 06. 20 – 09. 26.

Oroszország

Mark Rothko
Into an Unknown World
GARAGE: CENTER OF CONTEMPORARY ART
www.garageccc.com
MOSZKVA
2010. 04. 23 – 08. 14.

Annette Messager
Fictions, temptations, manipulations
EKATERINA FOUNDATION
www.ekaterina-foundation.ru/eng/
MOSZKVA
2010. 06. 25 – 08. 25.

Spanyolország

Robert Rauschenberg
Gluts
GUGGENHEIM MUSEUM BILBAO
www.guggenheim-bilbao.es
BILBAO
2010. 02. 13 – 09. 12.

Measurable
CENTRO DE ARTE Y NATURALEZA (CDAN)
http://www.cdan.es/
HUESCA
2010. 05. 14 – 09. 19.

Mixed Use, Manhattan: Photography and Related Practices 1970s to the present
MUSEO NACIONAL CENTRO DE ARTE REINA SOFIA
www.museoreinasofia.es
MADRID
2010. 06. 17 – 09. 27.

New Realisms: 1957–1962 / Object Strategies Between Readymade and Spectacle
MUSEO NACIONAL CENTRO DE ARTE REINA SOFIA
www.museoreinasofia.es
MADRID
2010. 06. 16 – 10. 04.

Anish Kapoor
GUGGENHEIM MUSEUM BILBAO
www.guggenheim-bilbao.es
BILBAO
2010. 03. 16 – 10. 12.

Pipilotti Rist
Friendly Game – Electronic Feelings
FUDACIÓ JOAN MIRÓ
http://fundaciomiro-bcn.org
BARCELONA
2010. 07. 08 – 11. 01.

Latifa Echakhch
La ronda
MUSEU D'ART CONTEMPORANI DE BARCELONA
www.macba.es
BARCELONA
2010. 07. 07 – 2011. 02. 02.

Svájc

Where Three Dreams Cross – 150 Years of Photography from India, Pakistan, and Bangladesh
FOTOMUSEUM WINTERTHUR
www.fotomuseum.ch
WINTERTHUR (ZURICH)
2010. 06. 12 – 08. 22.

Jean-Michel Basquiat (1960–1988)
FONDATION BEYELER
www.beyeler.com
BASEL
2010. 05. 09 – 09. 05.

Au verso des images
MAMCO
www.mamco.ch
GENF
2010. 06. 02 – 09. 09.

Thomas Struth
KUNSTHAUS
www.kunsthaus.ch
ZÜRICH
2010. 06. 11 – 09. 12.

Ambigu – Zeitgenössische Malerei zwischen Abstraktion und Narration
KUNSTMUSEUM ST.GALLEN
www.kunstmuseumsg.ch
ST.GALLEN
2010. 06. 15 – 09. 12.

Svédország

Pascale Marthine Tayou
MALMÖ KONSTHALL
www.konsthall.malmo.se
MALMÖ
2010. 05. 22 – 08. 22

New Nordic Photography 2010
HASSELBLAD CENTER
www.hasselbladcenter.se
GÖTEBORG
2010. 05. 29 – 08. 22.

Ed Ruscha
Fifty Years of Painting
MODERNA MUSEET
www.modernamuseet.se
STOCKHOLM
2010. 05. 29 – 09. 05

Burning Blocks – a playful exhibition about architecture
FARGFABRIKEN
www.fargfabriken.se
STOCKHOLM
2010. 04. 24 – 09. 26.

Szlovénia

U3 – 6th Triennial of Contemporary Art in Slovenia: An Idea for Living. Realism and Reality in Contemporary Art in Slovenia
MODERNA GALERIJA
www.mg-lj.si
LJUBJANA
2010. 05. 15 – 09. 05.

Törökország

Starter
ARTER SANAT IÇIN ALAN / SPACE FOR ART
www.arter.org.tr
ISTANBUL
2010. 05. 08 – 09. 19.

Way
ISTANBUL MODERN
www.istanbulmodern.org
ISTANBUL
2010. 05. 26 – 09. 19.

Hussein Chalayan
ISTANBUL MODERN
www.istanbulmodern.org
ISTANBUL
2010. 07. 15 – 10. 10.

Ukrajna

Sexuality and transcendence
PINCHUKARTCENTRE
http://pinchukartcentre.org
KIJEV
2010. 04. 24 – 09. 19.

KÜLFÖLD /AMERIKA

USA

The Modern Myth: Drawing Mythologies in Modern Times
THE MUSEUM OF MODERN ART (MOMA)
www.moma.org
NEW YORK
2010. 03. 10 – 09. 06.

Haunted: Contemporary Photography/Video/ Performance
SOLOMON R. GUGGENHEIM MUSEUM
www.guggenheim.org
NEW YORK
2010. 03. 26 – 09. 06.

Beat Memories: The Photographs of Allen Ginsberg
NATIONAL GALLERY OF ART
www.nga.gov
WASHINGTON
2010. 05. 02 – 09. 06.

Kiki Smith
Sojourn
BROOKLYN MUSEUM
www.brooklynmuseum.org
NEW YORK
2010. 02. 12 – 09. 12.

Yves Klein
With the Void, Full Powers
HIRSHHORN MUSEUM AND SCULPTURE GARDEN
http://hirshhorn.si.edu/
WASHINGTON
2010. 05. 20 – 09. 12.

For All the World to See: Visual Culture and the Struggle for Civil Rights
INTERNATIONAL CENTER OF PHOTOGRAPHY
www.icp.org
NEW YORK
2010. 05. 21 – 09. 12.

John Baldessari
Pure Beauty
LOS ANGELES COUNTY MUSEUM OF ART / LACMA
http://www.lacma.org
LOS ANGELES
2010. 06. 27 – 09. 12.

David Goldblatt William Kentridge
THE JEWISH MUSEUM
www.thejewishmuseum.org
NEW YORK
2010. 05. 02 – 09. 19.

TOMATO GREY: 18° of Acclimation A Hong Kong/ New York Collective
WHITE BOX
http://www.whiteboxny.org
NEW YORK
2010. 05. 06 – 2010. 06. 06.

1964
WALKER ART CENTER
www.walkerart.org/
MINNEAPOLIS
2010. 03. 25 – 10. 24.

Dead or Alive
MUSEUM OF ARTS AND DESIGN
www.madmuseum.org
NEW YORK
2010. 04. 27 – 10. 24.

Greater New York
PS 1
http://ps1.org
NEW YORK
2010. 05. 23 – 2010. 10. 18.

Kim Gordon
Performing / Guzzling
KS ART / KERRY SCHUSS
www.kerryschuss.com
NEW YORK
2010. 05. 07 – 2010. 06. 23.

The Anniversary Show
SAN FRANCISCO MUSEUM OF MODERN ART
www.sfmoma.org
SAN FRANCISCO
2009. 12. 19 – 2011. 01. 16.

In the Tower: Mark Rothko
NATIONAL GALLERY OF ART
www.nga.gov
WASHINGTON
2010. 02. 21 – 2011. 01. 02.

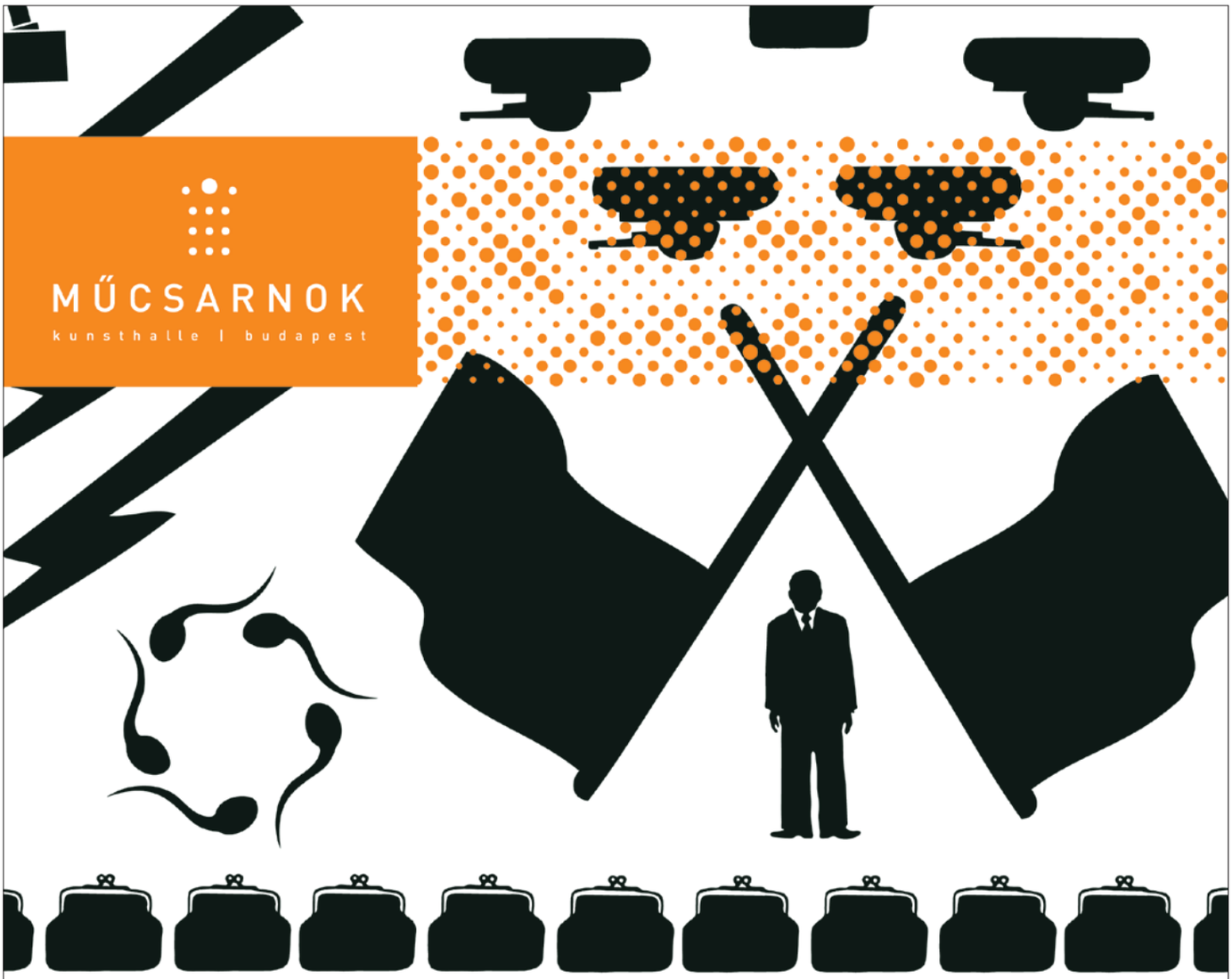

A PULT MÖGÖTT

a posztszocialista gazdaság jelenségei a kortárs művészetben

Matei Bejenaru, Bukta Imre, Mircea Cantor, Olga Chernysheva, Anetta Chișa & Lucia Tkáčová, Erhardt Miklós, Andreas Fogarasi, Kristina Inčiūraitė, Intertájék, Keserue Zsolt, Margareta Kern, Johanna Kandl, Yuri Leiderman, Kristina Leko, Anna Molska, Deimantas Narkevičius, Nemes Csaba, Lucia Nimcova, Uriel Orlow, Dan Perjovschi, REINIGUNGSGESELLSCHAFT, R.E.P., Katerina Šedá, Société Réaliste, Mladen Stilinović, Łukasz Skapski, Kamen Stojanov, Mona Vătămanu & Florin Tudor, Clemens von Wedemeyer

R.E.P.: Patriotizmus (részlet)

2010. június 18 – szeptember 19.

A Műcsarnok főtámogatója: MasterCard a felbecsülhetetlen pillanatok támogatója

H-1146 Budapest, Dózsa György út 37.
info@mucsarnok.hu
www.mucsarnok.hu · www.kunsthalle.hu
Nyitva: kedd - vasárnap 10.00-18.00, csütörtök 12.00-20.00

Támogatók: OKM, nka, Román Kulturális Intézet, Cseh Centrum

Médiatámogatók: PESTI ÉST, PORT.hu, Balkon, artmagazin, Évszakok, múzeumcafé